

Vlaanderen
is internationaal
ondernemen

INNOVATIE

IN ZWITSERLAND

FLANDERS INVESTMENT & TRADE MARKTSTUDIE

Innovatie in Zwitserland

Maart 2020

Konsulat von Belgien
Wirtschaftsvertretung Flanderns
Gartenstrasse 36
CH - 8002 Zürich
Schweiz

zurich@fitagency.com

Inhoud

I. Internationale vergelijking.....	3
1. Op wereldvlak.....	3
2. Op Europees vlak	4
II. Zwitsers beleid t.a.v. innovatie	6
1. Federaal: Principe van het promotiebeleid	6
2. Internationaal	10
3. Kantonnaal	10
III. Belangrijkste spelers	15
Publieke en semipublieke	15
IV. Evenementen en informatie	16
Seminaries, beurzen,	16
Tijdschriften	17
Bijlage.....	18
Disclaimer	19

Innovatie is een van de motoren die de Zwitserse economie zo gezond en competitief houdt. Het land creëert hiervoor een breed draagvlak en zet hiervoor in op ondernemingen, onderwijs- en onderzoeksinstituten, maar evenzeer op de overheid (zowel federaal, kantonnaal als gemeentelijk). Dergelijke investering legt het land geen windeieren, wat ook blijkt uit rankings over innovatie waar Zwitserland telkens bovenaan de lijst staat.

I. Internationale vergelijking

1. Op wereldvlak

In de Global Innovation Index, een ranglijst van de landen naar innovatievermogen, staat Zwitserland al acht jaar op de eerste plaats. Deze index wordt opgesteld door de World Intellectual Property Organisation (WIPO).

Country/Economy	Score (0–100)	Rank	Income	Rank	Region	Rank	Median 33.86
Switzerland	67.24	1	HI	1	EUR	1	
Sweden	63.65	2	HI	2	EUR	2	
United States of America	61.73	3	HI	3	NAC	1	
Netherlands	61.44	4	HI	4	EUR	3	
United Kingdom	61.30	5	HI	5	EUR	4	
Finland	59.83	6	HI	6	EUR	5	
Denmark	58.44	7	HI	7	EUR	6	
Singapore	58.37	8	HI	8	SEAO	1	
Germany	58.19	9	HI	9	EUR	7	
Israel	57.43	10	HI	10	NAWA	1	
Republic of Korea	56.55	11	HI	11	SEAO	2	
Ireland	56.10	12	HI	12	EUR	8	
Hong Kong, China	55.54	13	HI	13	SEAO	3	
China	54.82	14	UM	1	SEAO	4	
Japan	54.68	15	HI	14	SEAO	5	
France	54.25	16	HI	15	EUR	9	
Canada	53.88	17	HI	16	NAC	2	
Luxembourg	53.47	18	HI	17	EUR	10	
Norway	51.87	19	HI	18	EUR	11	
Iceland	51.53	20	HI	19	EUR	12	
Austria	50.94	21	HI	20	EUR	13	
Australia	50.34	22	HI	21	SEAO	6	
Belgium	50.18	23	HI	22	EUR	14	
Estonia	49.97	24	HI	23	EUR	15	

Notes: World Bank Income Group Classification (July 2018): LI = low income; LM = lower-middle income; UM = upper-middle income; and HI = high income. Regions are based on the United Nations Classification: EUR = Europe; NAC = Northern America; LCN = Latin America and the Caribbean; CSA = Central and Southern Asia; SEAO = South East Asia, East Asia, and Oceania; NAWA = Northern Africa and Western Asia; SSF = Sub-Saharan Africa

In deze lijst neemt België de 23ste plaats in op wereldvlak en de 14de plaats op Europees vlak.

2. Op Europees vlak

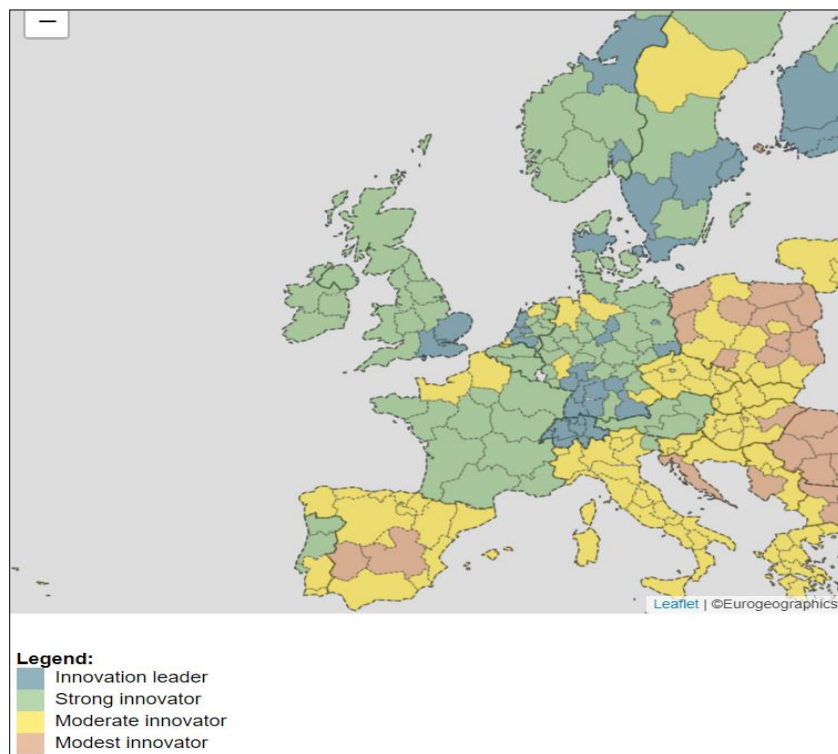
In juni 2019 bracht de Europese Commissie een nieuwe editie uit van de tweejaarlijkse studie Regional Innovation Scoreboard. Deze is een uitbreiding van de zgn. European Innovation Scoreboard (RIS), waardoor onder meer ook Zwitserland mee in de oefening opgenomen wordt. De RIS reikt een vergelijkende analyse aan waarbij de innovatiesterkte van Europese regio's gewogen wordt op basis van een aantal indicatoren. Daarbij worden de sterktes en zwaktes van lokale innovatiesystemen in de kijker gesteld waardoor landen en regio's hun beleid kunnen bijstellen waar nodig.

Uit een vergelijking tussen 238 regio's verspreid over 31 Europese landen blijkt dat Zwitserland het land is met het meeste innovaties, waarbij Zürich dan nog eens de uitschieter is. De tweede innovatiefste regio ligt eveneens in Zwitserland: Ticino. In de top-10 bevinden zich maar liefst vijf Zwitserse regio's.

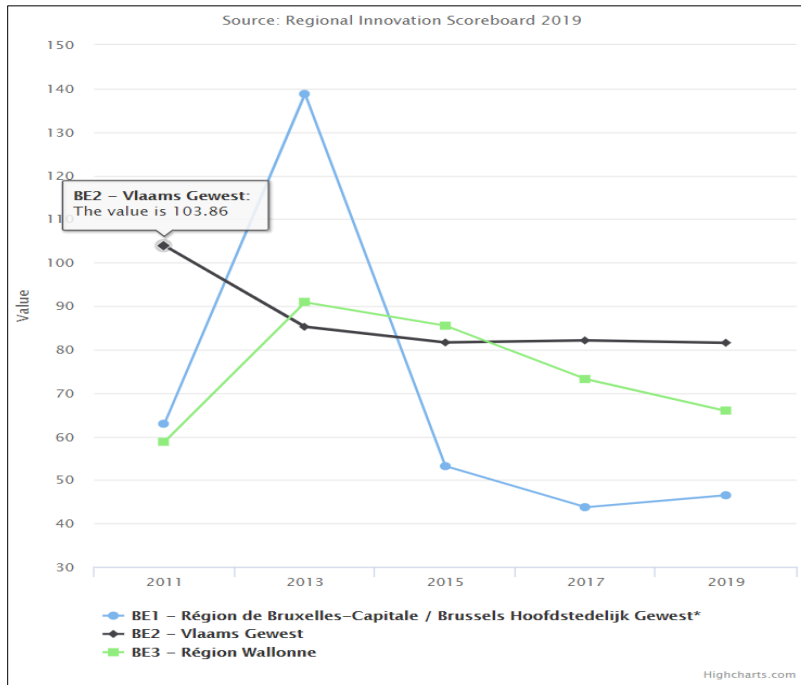
De link naar de website van de Europese Commissie met info over de Regional Innovation Scoreboard (RIS) 2019:

https://ec.europa.eu/growth/industry/innovation/facts-figures/regional_en

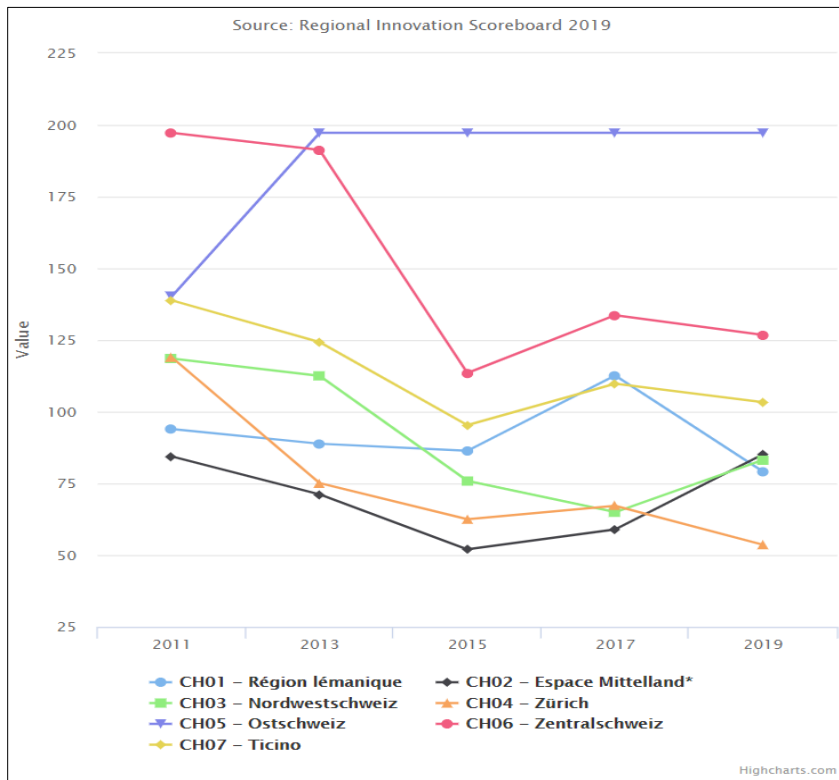
Grafiek Europa:

Grafiek Vlaanderen:

Grafiek Zwitserland:

De link naar het rapport zelf: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/31491>

Regional innovation Scoreboard 2019 op basis van diverse parameters:

https://interactivetool.eu/RIS/RIS_2.html#b

II. Zwitsers beleid t.a.v. innovatie

1. Federaal: Principe van het promotiebeleid

De federale overheid is op grond van art. 63 van de Grondwet verplicht om in Zwitserland research en innovatie te stimuleren.

The federal Council – Federal Constitution of the Swiss confederation

Art. 63¹Vocational and professional education and training

¹ The Confederation shall issue regulations on vocational and professional education and training.

² It shall encourage the provision of a diverse and accessible range of courses in vocational and professional education and training.

¹ Adopted by the popular vote on 21 May 2006, in force since 21 May 2006 (FedD of 16 Dec. 2005, FCD of 27 July 2006; [AS 2006 3033](#); [BBl 2005 5479](#) 5547 7273, 2006 6725).

Om deze opdracht uit te voeren financiert de Confederatie de Zwitserse National Science Foundation (SNF) www.snf.ch.

De Confederatie draagt deze Foundation op om structurele zwaktes te onderzoeken in het wetenschappelijk ecosysteem of waar economische en sociale behoeften specifiek wetenschappelijke resultaten vereisen.

Op zijn beurt heeft het staatssecretariaat voor Onderwijs, Onderzoek en Innovatie (SBFI), als afdeling van het ministerie voor Economische Zaken, Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek (WBF) budgetten vrijgemaakt en een aantal organisaties opgericht en samenwerkingsakkoorden afgesloten met verschillende sectoren: onderwijs, overheidsinstellingen en ondernemingen:

www.sbf.admin.ch/sbf/de/home/forschung-und-innovation/forschung-und-innovation-in-der-schweiz/foerderpolitik.html

1.1 Onderwijs

Het staatssecretariaat voor Onderwijs, Onderzoek en Innovatie (SBFI) en de Zwitserse Conferentie van de kantonale onderwijscommissies (EDK) www.edk.ch (bestaande uit de 26 Zwitserse kantons) hebben hun samenwerkingsverklaring van 2015 hernieuwd in 2019 met als doel om voor heel Zwitserland

de digitale transformatie in het onderwijs te ondersteunen en de talenuitwisseling en mobiliteit binnen Zwitserland te stimuleren.

Meer informatie hierover:

www.sbfi.admin.ch/sbfi/de/home/bildung/bildungsraum-schweiz/bildungszusammenarbeit-bund-kantone/gemeinsame-grundlagen.html

Daarnaast werken de federale overheid en de kantons sinds 40 jaar samen via het Centrum voor Onderzoek over Opleidingen (Koordinationsstelle für Bildungsforschung SKBF, Centre suisse de coordination pour la recherche en éducation CSRE).

De federale overheid en de kantons betalen elk de helft van de kosten voor al hun gemeenschappelijke projecten.

De hogescholen werken samen met de federale en kantonale instanties via Hogeschoolconferenties.

Enkele van de lopende programma's:

- De Spark-reglementering helpt bij het testen en verder ontwikkelen van een begin van een innovatie, methode, theorie, model of idee die geen andere organisatie zou ondersteunen. Ze richt zich tot wetenschappelijke onderzoekers met een doctorstitel of een gelijkaardige academische kwalificatie. De aanvraag kan 50.000,- tot 100.000,- CHF bedragen voor een periode van zes tot twaalf maanden maar het onderzoek moet wel binnen de drie maanden na de datum van de aanvraag starten. Meer informatie hierover: www.snf.ch/en/funding/programmes/spark/Pages/default.aspx
- Innosuisse (Schweizerische Agentur für Innovationsförderung) is het agentschap bij uitstek om wetenschappelijke innovatie aan te moedigen. Zijn hoofdopdracht bestaat erin om een brug te slaan tussen de researchwereld en de markt. Dit agentschap werkt als katalysator door de ondernemingen met innovatieprojecten samen te brengen met de researchinstututen.

Bovendien neemt het deel in de financiering van innovatieprojecten van non-profit organisaties en hogescholen. Deze worden door een speciale commissie geselecteerd.

Innosuisse werkt intensief samen zowel met de academische sector als met de ondernemingen en heeft bovendien toegang tot internationale programma's zoals EUREKA of ERA-Net en werkt bijgevolg ook met andere landen samen.

1.2. Overheid: E-government

Het Implementatieplan 2020–2023 voorziet in de stimulatie van innovatie- en e-participatieprojecten. Op deze manier worden jaarlijks projecten ondersteund om de doelstellingen van de overheid te realiseren.

a. Innovatieprojecten

Hier kan het zowel om federale, kantonale of gemeentelijke projecten gaan, waarbij bijvoorbeeld nieuwe technologieën worden aangewend of regionale samenwerking gestimuleerd wordt.

- Budget: voor dergelijke projecten kan men een subsidie van 200.000,- CHF aanvragen.
- Duurtijd: maximum één jaar.
- Meer informatie hierover: www.egovernment.ch/de/umsetzung/innovationen/

b. E-Participatieprojecten

E-participatiesprojecten zijn bedoeld om nieuwe, elektronische kanalen te promoten voor deelname aan politiek en bestuur in kantons en gemeenten.

Budget: CHF 150.000,- is beschikbaar om dergelijke projecten te ondersteunen.

Selectie en ondersteuning van de projecten: een planningscommissie bepaalt welke projecten medegefinancierd worden in het kader van de e-participatie en legt het bedrag vast van de toegewezen middelen. Deze ondersteuning is beperkt tot één jaar.

c. Departementaal onderzoek

De federale overheid initieert en ondersteunt wetenschappelijk onderzoek, en wendt de resultaten daarvan aan die nodig zijn om haar taken te vervullen. Dit onderzoek, dat wordt uitgevoerd in het algemeen belang, wordt afdelings- of departementaal onderzoek genoemd.

Enkele voorbeelden: een wetenschappelijke basis leggen voor beleidsontwikkeling, ontwerpen aanreiken voor de verschillende beleidsterreinen, in regel blijven met de wettelijke vereisten, wetgevingswerkzaamheden of het beantwoorden en uitvoeren van parlementaire initiatieven.

Het onderzoek van de federale overheid kan zo goed als alle vormen van wetenschappelijk onderzoek omvatten, van fundamenteel onderzoek tot toepassingsgericht onderzoek en ontwikkeling. Zo ondersteunt het Bundesamt für Energie (BFE) bv. diverse pilot-, demonstratie- en flagshipprogramma's waarbij innovatieve technologieën om energie te besparen worden gepromoot om deze op de markt te brengen.

Enkele voorbeelden van deze programma's die in 2016 werden uitgewerkt door de afdeling cleantech van het BFE:

1. productie van biogene brandstoffen,
2. elektrische machines en auto's: omwille van groeiende CO2-emissies in het verkeer en de energiestrategie 2050 van de federale regering, zijn innovatieve oplossingen en een efficiënter energiebeleid noodzakelijk. De voorwaarden hiervoor zijn dat er een testmogelijkheid is, met realistische slaagkansen en voldoende innovatief gehalte.

Voor meer achtergrondinformatie:

www.bfe.admin.ch/bfe/en/home/research-and-cleantech/pilotdemonstration-and-flagship-projects-programme.html

d. Staatslabor

Het Staatslabor (www.staatslabor.ch) ondersteunt sinds 2016 als interdisciplinair platform de publieke en parastatale sector door innovatieve methoden en technieken ter beschikking te stellen om de maatschappelijke uitdagingen innovatief op te lossen, aangepast aan de noden van Zwitserland.

Het succes ligt in de samenwerking tussen de openbare en private sector waarbij het externe netwerk van experts en praktijkgeoriënteerde ondernemers die afkomstig zijn uit zeer verschillende sectoren doorslaggevend is.

Zij bieden hun diensten aan via conferenties, seminars, workshops en informele meetings en publiceren de resultaten vervolgens in hun newsletter. Zie verder onder het hoofdstuk "[Evenementen](#)".

e. Overzicht van de wetenschappelijke onderzoekingsinstellingen van nationaal belang die tijdens de periode 2017-2020 gesteund worden.

Concreet gaat het hier om onderzoeksinfrastructuren, onderzoeksinstituten en technologiecompetentiecentra. Zij dienen als aanvulling van de in de universiteiten en hogescholen uitgevoerde wetenschappelijke onderzoeken.

Voor een volledig overzicht:

www.sbf.admin.ch/sbf/de/home/forschung-und-innovation/forschung-und-innovation-in-der-schweiz/foerderinstrumente/forschungseinrichtungen-von-nationaler-bedeutung.html

1.3 Ondernemingen

De bedrijven contacteren kantonale en gemeentelijke autoriteiten hoofdzakelijk via e-mail of telefoon. Het contact met de federale autoriteiten verloopt voornamelijk digitaal. Bedrijven benutten dit medium iets vaker dan de bevolking. Bijna de helft van de ondernemingen maken minstens drie keer per jaar gebruik van deze diensten, waarvan zeker de helft digitaal.

Slechts 8% van de ondervraagden heeft kritiek geuit op het gebruik van onlineaanbiedingen, waardoor het voor hen moeilijk was om e-government aanbiedingen te gebruiken. Dit is aanzienlijk minder dan bij de bevolking (23%). De meest gehoorde klachten gaan over het feit dat het te ingewikkeld is om de juiste aanbiedingen van de overheid te vinden en dat de registratie te tijdrovend is.

Voor meer informatie:

www.egov.ch/files/2015/5125/4717/Nationale-E-Gov-Studie-2019-Kurzbericht.pdf

2. Internationaal

Zwitserland en de Europese Onderzoeksruimte

De realisatie van een Europese Onderzoeksruimte (EOR) is een strategische doelstelling van de EU. Zwitserland, dat de ambitieuze doelstellingen van de Europese Onderzoeksruimte onderschrijft en wiens deelname een uiting is van het belang en de consistentie van de sterke wetenschappelijke traditie, maakt als geassocieerd land deel uit van de netwerken van de EOR (ERA_NETs).

Als onderdeel van een ERA-NET worden gemeenschappelijke aanbestedingen voor transnationale onderzoeks- en innovatieprojecten in verschillende vakgebieden tezamen gelanceerd. De projectpartners worden gefinancierd op basis van de nationale financieringscriteria van de respectieve lidstaten en regio's. Eén van de financieringsorganisaties uit een EU-lidstaat of een geassocieerde staat zoals Zwitserland is verantwoordelijk voor de coördinatie van een ERA-NET.

In Zwitserland is het staatssecretariaat voor Onderwijs, Onderzoek en Innovatie (SERI) verantwoordelijk voor de analyse van de ERA-NET projecten en coördineert de deelname van Zwitserland. Zij actualiseert het overzicht van de Zwitserse ERA-NET deelnames voortdurend en informeert bij nieuwe ERA-NET initiatieven mogelijke geïnteresseerde organisaties.

De "Innovatie-Unie scoreboard" studie, die jaarlijks wordt bijgewerkt, gaat in dezelfde richting. Ze vergelijkt verschillende indicatoren die innovatie meten in de landen die bij de EOR betrokken zijn (zie inleiding).

3. Kantonnaal

Hierbij gaat een overzicht van de kantons die actief op innovatie inzetten met de specifieke gebieden.

Aargau (AG)

Aargau is een van de meest noordelijk gelegen kantons, en bevindt zich tegen de Duitse grens. Het behoort tot de dichtstbevolkte kantons van Zwitserland en is Duitstalig.

- Innovation Park Innovaare (www.parkinnovaare.ch). Dit innovatiepark is gelegen naast het Paul Scherrer-instituut en werkt samen met hen in het gebruik van de deeltjesversneller.
- Technopark Aargau (www.technopark-aargau.ch). Dit technologiepark legt zich toe op ondernemingen in de hightechindustrie.

Bazel (Basel-Stad (BS) en Basel-Landschaft (BL))

Bazel-Stadt en Basel-Landschaft zijn 2 halfkantons gelegen in het noordwesten van Zwitserland, aan het drielandenpunt Frankrijk-Zwitserland-Duitsland.

Bazel biedt een zeer groot aanbod aan incubatoren en innovatieparken. Hieronder volgt een impressie van de voornaamste.

- Technologiepark Basel (www.technologiepark.ch). De focus ligt hier op het begeleiden van start-ups in de Life Sciences
- Switzerland Innovation Park, Basel (www.sip-baselarea.com). Focus op Life Sciences en medtech
- Stellwerk Basel (www.stellwerkbasel.ch). Collectieve arbeidsplaats voor onafhankelijke creatieve beroepen, bv. architecten, journalisten, grafische ontwerpers.

Bern (BE)

Het kanton Bern ligt in het midden van Zwitserland en herbergt de hoofdstad van de bondsstaat, het gelijknamige Bern. Het kanton beslaat een groot oppervlak, met in het zuiden het hooggebergte van Berner Oberland. Het kanton is voor de meerderheid Duitstalig, al wordt er in de hoofdstad, wegens de aanwezigheid van heel wat federale overheidsdiensten, ook Frans gesproken.

In Bern zijn ook enkele grote technologieparken aanwezig:

- Switzerland Innovation Park Biel/Bienne (www.sipbb.ch). Hier is de focus vrij breed: van Life Sciences tot ICT en cleantech.
- Impact Hub Bern (<https://bern.impacthub.net/circular-economy/>). Zet in op economie en ecologie.
- Technologieparken Saint-Imier (www.saint-imier.ch/index.php/investir/promotion-economique). Verscheidene focussen, van microtechnologie tot cleantech.

Voor verdere technologieparken in Bern, zie:

www.berninvest.be.ch/berninvest/de/index/netzwerk/netzwerk/technoparks.html.

Fribourg (FR)

Fribourg is een tweetalig kanton gelegen in het westen van Zwitserland. De meerderheid spreekt er Frans, maar 30% van de bevolking heeft Duits als moedertaal.

Als innovatieparken kunnen we wijzen op:

- BlueFactory Freiburg (www.bluefactory.ch). Innovatiecentrum in Fribourg-stad.
- Marly innovation center (<https://marly-innovation-center.org/en/accueil-en/>). Industripark voor technologiebedrijven.
- Le Vivier, technology park (www.vivier.ch).

Graubünden (GR)

Graubünden is het grootste en het meest oostelijke kanton van Zwitserland.

Innozset, TRUMPF (www.innozset.ch) is het enige innovatiecentrum voor dit officieel drietalig (Duits, Italiaans en Reto-Romaans) kanton en het enige waar Reto-Romaans gesproken wordt.

Jura (JU)

Jura is gelegen in het noordwesten van Zwitserland, tegen de Franse grens. Het is het jongste kanton van Zwitserland, ontstaan nadat het zich in 1979 afscheidde van kanton Bern. Het is volledig Franstalig.

Creapole (www.creapole.ch) is een innovatiecentrum met meerdere vestigingen verspreid in Jura, afhankelijk van de specialisatie. Zo is er microtechnologie, medtech en ICT.

Neuchâtel (NE)

Neuchâtel is een Franstalig kanton in het westen van Zwitserland. Het grenst aan Frankrijk. Horlogemakers zijn er al van oudsher aanwezig, en spitsen hun expertise tegenwoordig ook toe op microtechnologie.

In Neuchâtel zijn er ook verscheidene innovatiecentra aanwezig:

- Innovatiepark NEODE (www.neode.ch) Focus op microtechnologie.
- Innovatiepark INNOPARC (www.innoparc.ch) “bedrijfshotel”.
- Microcity (www.microcity.ch) innovatiecentrum gefocust op microtechnologie.
- In Neuchâtel is ook het Zwitsers Centrum voor Elektronica en Microtechnologie gevestigd. (www.csem.ch)

Nidwalden (NW)

Nidwalden is gelegen in het midden van Zwitserland, aan het Vierwoudstedenmeer. Het kanton is Duitstalig en wordt omgeven door bergen.

Nidwalden beoogt de hightechindustrie op zijn grondgebied sterk te stimuleren. Hierdoor is er bijvoorbeeld een ‘licence box-system’ waarbij aan winsten uit licenties een belastingvermindering wordt toegekend.

Schaffhausen (SH)

Schaffhausen is het meest noordelijk gelegen kanton van Zwitserland. Dit Duitstalig kanton ligt op de grens met Duitsland en aan het Meer van Konstanz.

Schaffhausen heeft ook enkele innovatieparken en instituten:

- Rhytech materials world (www.rhytech.ch) innovatiecentrum gespecialiseerd in materiaaltechnologie.
- International Packaging Institute (www.ipi.eu) Internationale organisatie voor verpakkingstechnologie.
- Technozentrum Schaffhausen (www.its.sh.ch) technologiecentrum voor hightechbedrijven.

Schwyz (SZ)

Het Duitstalige kanton Schwyz ligt in het midden van Zwitserland, en geeft uit op zowel het Meer van Zürich als het Vierwoudstedenmeer.

In Schwyz zijn ook enkele clusters en technologiecentra gevestigd:

- Healthtech (www.healthtech.ch) Life science cluster
- Pfäffikon financiële cluster
(www.sz.ch/public/upload/assets/27123/pfaeffikon_sz_the_innovative_financial_centre.pdf)
- Technologiezentrum Schwyz (www.tzsz.ch).

Solothurn (SO)

Solothurn is een Duitstalig kanton in het noordwesten van Zwitserland. Er zijn ook verscheidene innovatieparken en technologiecentra aanwezig.

- TZW TechnologieZentrum (www.tzw-witterswil.ch) Technologiecentrum gefocust op Life Sciences.
- Gründerzentrum Solothurn (www.gzs.ch) Bedrijvencentrum voor starters.
- Swissbiolabs Olten (www.swissbiolabs.ch) Incubator voor diagnostics en bioanalytics (life sciences).

Ticino (TI)

Ticino is het meest zuidelijke kanton van Zwitserland. Het is bijna volledig Italiaanstalig, op 1 Duitstalige gemeente na.

Voor de volgende sectoren werden er onderzoeksinstituten en incubatoren gecreëerd:

- Technopole Chiasso/Manno (www.agire.ch) Innovatiecentrum/incubator voor Life Sciences en ICT.
- Swiss Centre for Supercomputing (www.cscs.ch) Onderzoeksinstituut verbonden aan de supercomputer in Lugano.
- Institute for Research in Biomedicine (www.irb.usi.ch) Onderzoeksinstituut voor bio-geneeskunde

Vaud (VD)

Kanton Vaud is een Franstalig kanton in het westen van Zwitserland. Het is gelegen aan het Lac Lemman en heeft als grootste stad en tevens hoofdstad Lausanne.

Door de aanwezigheid van de EPFL (Ecole Polytechnique Fédérale de Lausanne), zijn veel innovatiecentra in Vaud gevestigd.

Hieronder geven we enkele voorbeelden:

- EPFL Innovation Park (www.epfl-innovationpark.ch) Innovatiepark voor hightechbedrijven.
- Biopôle Business Park (www.biopole.ch) Business park gefocust op life sciences.
- La Fondation des Ateliers de la Ville de Renens (www.ateliersvdr.ch) technologiepark met als oorsprong de ECAL (universiteit voor kunst en design)
- Y-parc Swiss Technopole (www.y-parc.ch) Incubator en bedrijfspark voor hightechbedrijven, met een bijzondere focus op cybersecurity, medtech en robotica.

Wallis (VS)

Wallis is een tweetalig bergkanton in het zuidwesten van Zwitserland. Men spreekt er zowel Frans als Duits, met een Franstalige meerderheid.

Het kanton heeft meerdere innovatieparken en incubatoren die een breed spectrum aan sectoren bestrijken:

- BioArk (www.bioark.ch) technologiecentrum voor biotechnologie.
- BlueArk (www.blueark.ch) technologiecentrum voor hernieuwbare energie.
- IdeArk (www.ideark.ch) technologiecentrum voor multimodale interactie.
- PhytoArk (www.phytoark.ch) technologiecentrum voor producten op plantaardige basis.
- TechnoArk (www.technoark.ch) technologiecentrum voor ICT.

Zürich (ZH)

Zürich is een Duitstalig kanton gelegen in het noordoosten van Zwitserland. Het is het meest bevolkte kanton van Zwitserland en omvat voor een groot deel het Meer van Zürich. Economisch gezien is het de sterkste regio van Zwitserland.

In Zürich zijn zeer veel bedrijven aanwezig, in een heel diverse waaier aan sectoren.

Desalniettemin zijn er enkele clusters waar het kanton op inzet:

- Financiën en verzekeringen
- Cleantech - Life Sciences
- Aerospace (Zürich Airport)
- ICT
- Cultuur (bv. filmfestival Zürich)

Zürich heeft ook enkele gerenommeerde wetenschappelijke instituten, zoals de ETH (Eidgenössische Technische Hochschule Zürich (<https://ethz.ch/en.html>)) en de Universität Zürich (www.uzh.ch/de.html).

Daarnaast herbergt het kanton ook vele innovatieparken en incubators, waarvan hieronder een selectie:

- Switzerland Innovation Park Zurich (www.switzerland-innovation.com/zurich/) Innovatiepark voor o.a. milieutechnologie, Life Sciences en ICT.
- BlueLion Zurich (www.bluelion.ch) incubator voor ICT en cleantech.
- Bio-Technopark (www.bio-technopark.ch) technologiepark voor Life Sciences verbonden aan de ETH en het universitair ziekenhuis.
- Impact Hub Zurich (<https://zurich.impacthub.ch/>) co-working ruimte en logistieke ondersteuning via een globaal netwerk.
- Grow Wädenswil (www.grow-waedenswil.ch) Business incubator.

III. Belangrijkste spelers

Publieke en semipublieke

Innosuisse

Het belangrijkste Zwitserse innovatieagentschap staat tevens open voor bilaterale samenwerking met buitenlandse innovatie-georiënteerde instanties die een groeidynamiek vertonen. Daarmee stimuleert Innosuisse de toegang van Zwitserse innovatiespelers op nieuwe markten. Er loopt nu reeds een samenwerking met Zweden, Zuid-Korea en Canada.

Zwitserse firma's en onderzoeksinstituten die voor de implementering van hun innovatie afhankelijk zijn van een internationaal partnerschap met een onderzoeksinstelling of een industriële partner, kunnen terecht bij Innosuisse. Via hun transnationale calls participeert Innosuisse zelf in geselecteerde ERAnetten wat hen in staat stelt om deel te nemen en toegang te krijgen tot de nodige (deel)-financiering. Zie eveneens onderdeel 1.1

Voor meer informatie: www.innosuisse.ch/inno/en/home.html

Spark Works

Dit toonaangevend Zwitsers strategisch innovatiebedrijf stimuleert innovatie van binnenuit door een betere inzet van zijn medewerkers, processen en middelen. Ondersteund door een research lab team bij de ETH (Eidgenössische Technische Hochschule) in Zürich, combineren multidisciplinaire teams onderzoek en creativiteit om zodoende nieuwe oplossingen en werkwijzen te verkennen.

Voor meer informatie: <http://sparkworks.biz/>

Universiteiten - Polytechnische Hogescholen

Hieronder gaat een overzicht van de belangrijkste instellingen, met focus op hun afdelingen Applied Research & Development en Innovation.

Eidgenössische Technische Hochschule Zürich ETH Zürich

<https://ethz.ch/en/industry-and-society/entrepreneurship/ielab.html>

Ecole Polytechnique fédérale de Lausanne EPFL Lausanne

<https://www.epfl.ch/innovation/>

Universität Zürich

<https://www.news.uzh.ch/en/dossiers/innovation-en.html>

Zürcher Hochschule für Angewandte Wissenschaften

<https://www.zhaw.ch/de/sml/institute-zentren/iee/business-innovation/>

Werkgeversfederatie EconomieSuisse

- www.economiesuisse.ch
- www.economiesuisse.ch/de/search?term=Innovation
- www.economiesuisse.ch/de/artikel/teilnahme-europaeischen-forschungsprogrammen-ist-unverzichtbar
- www.economiesuisse.ch/de/publikationen/stellungnahme-zur-aenderung-des-bundesgesetzes-ueber-die-foerderung-der-forschung-von

IV. Evenementen en informatie

Seminaries, beurzen, ...

Interessante links:

www.startupticker.ch met verwijzing naar events (wordt steeds geactualiseerd en biedt een zoekmogelijkheid op basis van de plaats waar het event doorgaat) www.startupticker.ch/en/events

Swiss Innovation Forum

Beursorganisator: www.swiss-innovation.com/partner

Volgende editie: 19 november 2020 Basel

Dit jaarlijks forum is een belangrijk trefpunt voor de belangrijkste Zwitserse beslissingsnemers, openbare en private, en start-ups voor het promoten van innovatie en ondernemen.

De zesde uitgave van het Forum in 2019 werd verzorgd met 25 topsprekers uit de hele wereld en ontving 1500 bezoekers.

Verschillende ministeries, universiteiten en technische hogescholen, grote farmaceutische, research en andere ondernemingen (zoals ABB, CERN, edm.) de Zwitserse Post, beroepsfederaties en andere verenigingen toonden zich vastberaden om innovatie en creativiteit in Zwitserland verder te blijven stimuleren.

Er werden tijdens het forum drie excellence-prijzen uitgereikt: één voor de categorie uitvinders, één voor de categorie start-ups en één voor de categorie innovatie.

Top 100 Swiss Startup Award

www.top100startups.swiss

Een jury van 100 toonaangevende investeerders en experts rangschikt de meest impactvolle start-ups van het land. De top 100 Public Voting die parallel met deze expert ranking verloopt, biedt het publiek de kans om een uitstekende en beloftevolle Zwitserse start-up naar voor te schuiven.

Staatslabor

www.staatslabor.ch

Zwitserland heeft het geluk een dynamisch en betrouwbaar openbaar bestuur te hebben dat aanzienlijk bijdraagt tot de hoge levenskwaliteit. In een tijd waarin veranderingen aan de orde van de dag zijn, moet ook de administratie voortdurend nieuwe kennis en knowhow verzamelen om de huidige uitdagingen aan te gaan.

Het Staatslabor fungeert als een platform voor uitwisseling tussen de verschillende actoren in de publieke sector en een extern netwerk van experts en mensen uit de praktijk.

Het wil ook een schakel zijn tussen gebruikers van de openbare diensten en degenen die deze diensten dagelijks aanbieden en ontwikkelen.

Zij organiseren daarom regelmatig thematische conferenties, vergaderingen, workshops en informele bijeenkomsten, waarover verslag wordt uitgebracht via hun nieuwsbrief. Voor verdere informatie:

www.staatslabor.ch/de/events

Bijvoorbeeld: "A mini-guide to public sector innovation in Switzerland"

Bron: 7.11.2018 APOLITICALS:CO

https://apolitical.co/solution_article/a-mini-guide-to-public-sector-innovation-in-switzerland?fbclid=IwAR1o-9OcdrS1r1A5c0EtSknA-qHyZY53qj6fHjiSQK1fHsujh5VD629F4PM

Tijdschriften

- Handelszeitung – Bilanz www.handelszeitung.ch/bilanz
- netzwoche www.netzwoche.ch/
- baublatt - rubriek: Kommunal www.baublatt.ch/kommunal

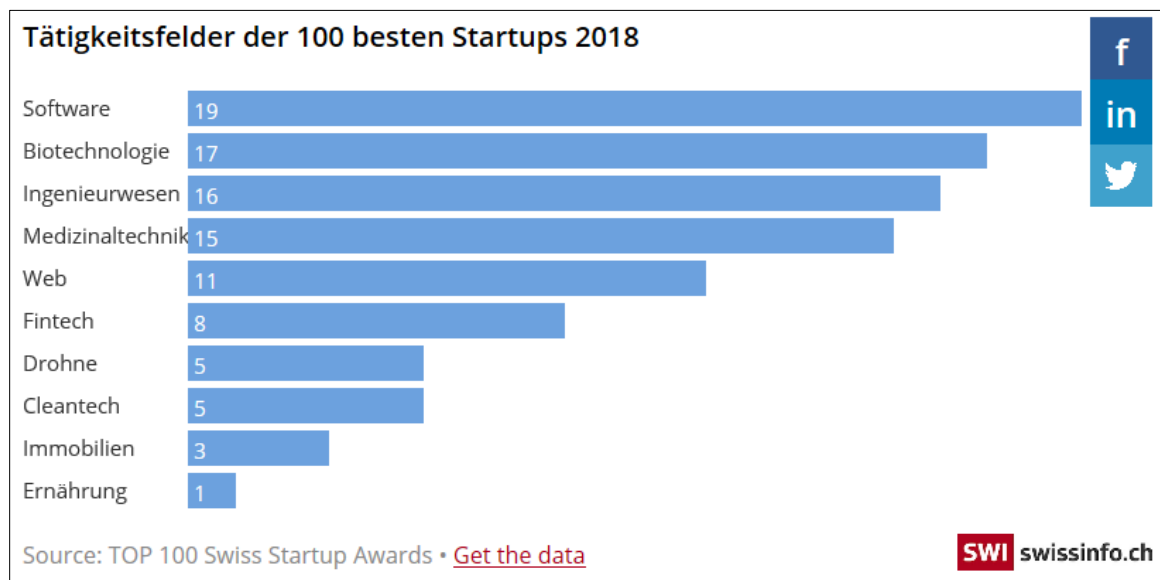
Bijlage

De beste Zwitserse start-ups - 2018

Bron: www.swissinfo.ch/ger/wirtschaft/innovation_die-besten-schweizer-startups-2018/44376852

Start-ups zijn als een spiegel van de innovatieve capaciteit van de plaats waar ze gevestigd zijn. Daaruit blijkt dat Zürich en Vaud aantrekkelijker en jonger van geest zijn dan andere plaatsen in Zwitserland. Opvallend is dat in samenhang met de ontwikkeling en trends bij de start-ups, bijna de helft van de firma's hun zetel hebben in Zürich en een vierde in kanton Vaud. Van de beste tien firma's komen er negen uit deze twee kantons. Het feit dat de beide wereldvermaarde federale polytechnische hogescholen de ETH in Zürich en EFPL in Lausanne daar gevestigd zijn, speelt hierin een belangrijke rol.

Onderstaand overzicht geeft een beeld van de sectoren waarin de 100 beste start-ups actief zijn: IT & engineering, biotechnologie en medische technologie. De invloed van de Zwitserse hogescholen en technische scholen wordt ook weerspiegeld in deze industrieën, evenals de lange traditie van medisch-farmaceutisch onderzoek in Zwitserland. Er zijn slechts enkele bedrijven uit de blockchain-industrie in de ranglijst, hoewel tientallen van deze financiële spitstechnologiebedrijven de afgelopen jaren zijn opgericht.

Top 100 Swiss Startup Awards 2020 link: www.top100startups.swiss/

Disclaimer

De informatie die u in deze publicatie vindt is bedoeld als achtergrondinformatie die u moet in staat stellen een beeld te vormen met betrekking tot de hierin behandelde materie. Zij is met de grootste zorg verzameld op basis van de beschikbare data en documentatie op het ogenblik van de publicatie. Deze publicatie heeft bijgevolg niet de ambitie van volledigheid of geldigheid voor uw specifieke situatie. Zij kan bijgevolg nooit beschouwd worden als een juridisch, financieel of ander gespecialiseerd advies. Flanders Investment & Trade (FIT) kan in die zin nooit verantwoordelijk gesteld worden voor gebeurlijke foutieve vermeldingen, weglatingen of onvolledigheden in deze publicatie. FIT kan evenmin verantwoordelijk worden gesteld voor het gebruik of de interpretatie van de informatie in deze publicatie. De verwijzingen in deze publicatie naar bepaalde entiteiten, bedrijven en/of personen houden geen bijzondere aanbevelingen in die voor Flanders Investment & Trade enige verantwoordelijkheid zou kunnen teweegbrengen.